

บทบาทของกรมการปกครองในการสนับสนุนนโยบายของรัฐ
ศึกษากรณี: บทบาทนายอำเภอกับการขับเคลื่อนนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐
อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี

สิริวัตรศรี นุตตะรังค์ นักเรียนนายอำเภอ (นอ.) รุ่นที่ ๗๖

๑. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การกำหนดนโยบายเป็นสิ่งที่รัฐบาลทุกรัฐบาลจะกระทำ โดยประกาศต่อรัฐสภาหรือประชาชน เพื่อกำหนดทิศทางในการบริหารประเทศ วางแนวทางในการตัดสินใจ แก้ไขปัญหา ตลอดจนเพื่อการพัฒนาประเทศไปสู่เป้าหมาย สำหรับประเทศไทยในปัจจุบันรัฐบาลภายใต้การนำของพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้มีการกำหนดนโยบายหลากหลายออกมาเพื่อใช้ในการบริหารประเทศตั้งแต่เริ่มต้นเข้ามาเป็นรัฐบาล โดยนายกรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗ กำหนดให้มีการดำเนินการปฏิรูปด้านต่าง ๆ ของประเทศรวม ๑๑ ด้าน เช่น การปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ การป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ำมนุษย์การรักษาความมั่นคงของรัฐและการต่างประเทศ การจัดระเบียบสังคม เป็นต้น และต่อมาได้มีการกำหนดนโยบายและโครงการต่าง ๆ เพิ่มเติมออกมาอย่างต่อเนื่อง เช่น นโยบายมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง นอกจากนี้ในปัจจุบันรัฐบาลได้มีการกำหนดนโยบายปฏิรูปประเทศไทยไปสู่การเป็นประเทศไทย ๔.๐ (Thailand ๔.๐) โดยเป็นโมเดลที่ต้องการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่ “Value-Based Economy” หรือ “เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม” โดยมีฐานคิดหลัก คือ เปลี่ยนจากการผลิตสินค้า “โภคภัณฑ์” ไปสู่สินค้าเชิง “นวัตกรรม” เปลี่ยนจากการขับเคลื่อนประเทศด้วยภาคอุตสาหกรรมไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม เปลี่ยนจากการเน้นภาคการผลิตสินค้า ไปสู่การเน้นภาคบริการมากขึ้น ซึ่งการไปสู่เป้าหมายนโยบายปฏิรูปประเทศไทยไปสู่การเป็นประเทศไทย ๔.๐ ดังกล่าว ต้องอาศัยทุกภาคส่วนในประเทศในการขับเคลื่อนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน การจะขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาลให้เป็นรูปธรรมนั้น จำเป็นต้องใช้บุคลากร เป็นผู้นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ทั้งนี้กรมการปกครองเป็นหน่วยงานที่มีบุคลากรในพื้นที่ทั่วประเทศ ทั้งปลัดจังหวัด นายอำเภอ ปลัดอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเป็นผู้ที่จะนำนโยบายและข้อสั่งการต่าง ๆ ไปขับเคลื่อนในพื้นที่ให้เป็นไปตามจุดประสงค์ โดยเฉพาะนายอำเภอผู้เป็นหัวหน้าส่วนราชการในพื้นที่อำเภอ ซึ่งเป็นผู้นำในพื้นที่ที่ใกล้ชิดกับประชาชน สามารถประสานความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนนโยบายและข้อสั่งการต่าง ๆ ให้เป็นผลสำเร็จได้ ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาบทบาทของกรมการปกครองในการสนับสนุนนโยบายของรัฐ ศึกษากรณี: บทบาทนายอำเภอกับการขับเคลื่อนนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาบทบาทปัญหาอุปสรรคและนำเสนอแนวทางพัฒนาของนายอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี ที่มีต่อการขับเคลื่อนนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐

๒. วิธีการศึกษา

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูล ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการงานในพื้นที่เชิงบูรณาการในการส่งเสริมการปฏิบัติงานในการส่งเสริมการขับเคลื่อนนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ ในพื้นที่อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี ซึ่งผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลและตัวอย่างตามวัตถุประสงค์ ประกอบด้วย นายอำเภอบางใหญ่ ปลัดอำเภอบางใหญ่ หัวหน้าส่วนราชการในระดับอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

๓. ผลการศึกษา

จากการศึกษา พบว่านายอำเภอบางใหญ่ มีบทบาทในการเป็นผู้นำการขับเคลื่อนนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ ในพื้นที่อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี โดยมีบทบาทในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (The Change Agent) มีการปรับปรุงสมรรถนะส่วนราชการให้เกิดการเปลี่ยนแปลง (Change) ทั้งในแง่ของการปรับปรุงโครงสร้างและขั้นตอนการปฏิบัติงานในอำเภอ พัฒนาศักยภาพบุคลากร ปรับปรุงสถานที่ การนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน และมีการบริหารจัดการแบบบูรณาการในพื้นที่ทำให้ทุกภาคส่วนมีการดำเนินการร่วมกัน (Collaboration) ซึ่งการดำเนินการดังกล่าว สอดคล้องกับ ๔ พันธกิจของโมเดลการปฏิรูปประเทศไทยเพื่อไปสู่ไทยแลนด์ ๔.๐ ของสำนักข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ที่วางแนวทางไว้ เพื่อให้ภาครัฐปรับตัวให้เท่าทันในการก้าวไปสู่การเป็นประเทศไทย ๔.๐ ได้แก่ การส่งเสริมการทำงานที่สอดคล้องเชื่อมโยงการบูรณาการและสร้างจิตสำนึกรับผิดชอบร่วมกัน การสร้างพันธมิตรและการส่งเสริมการทำงานแบบประชารัฐ การส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมและการคิดสร้างสรรค์ การปรับเปลี่ยนภาครัฐเป็นรัฐบาลดิจิทัล ซึ่งการดำเนินการดังกล่าว ทำให้อำเภอบางใหญ่ มีความพร้อมสามารถรองรับการขับเคลื่อนนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ ที่ต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องต่อไปได้ แม้เราจะพบว่าการดำเนินงานขับเคลื่อนนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ ในพื้นที่อำเภอบางใหญ่ยังไม่สมบูรณ์แบบเนื่องจากยังอยู่ในช่วงเริ่มต้นการดำเนินการ หลังการประกาศใช้นโยบายไม่นาน ยังไม่มีการสั่งการและการจัดสรรงบประมาณที่เป็นสัดส่วนเฉพาะสำหรับการขับเคลื่อนนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ ในพื้นที่อำเภอและยังต้องใช้เวลาในการสร้างบรรยากาศและการให้ความรู้กับประชาชน ในการร่วมกันสร้างสรรค์นวัตกรรมและขับเคลื่อนนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ อย่างไรก็ตาม คาดว่าในระยะต่อไป จะมีข้อสั่งการและงบประมาณที่เพียงพอจากส่วนกลางให้พื้นที่อำเภอได้จัดสรรเพื่อดำเนินการโครงการต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าวอย่างจริงจังเพื่อไปสู่เป้าหมายประเทศไทย ๔.๐ (Thailand ๔.๐) ต่อไป